

Пчеларството в България през 2011 година

През 2011 година е добит 9 592 тона пчелен мед. Производството му намалява с 9.5% в сравнение с 2010 година. Броят на пчелните семейства намалява с 10.7% спрямо предходната година и достига 547 676 броя.

Броят на стопанствата с пчелни семейства към 1^{-ви} май 2011 година е 21 882. По различни причини (отравяния, заболявания и недохранване) през 2011 година са загинали общо 109 567 пчелни семейства. Реализираните количества пчелен мед от 1^{-ви} май 2010 г. до 1^{-ви} май 2011 г. са с 4.9% по-малко в сравнение с предходния период.

Средният добив на мед през 2011 година е 20 кг от едно пчелно семейство. Най-висок е средният добив в област Ямбол – 29.5 кг от едно пчелно

семејство, следва област Добрич – 26.8 кг, а най-нисък е в област Кърджали – 8.5 кг от едно пчелно семейство.

Графика 1

Графика 2

Източник: МЗХ, отдел “Агростатистика” - анкети “Пчеларството в България”

Най-много стопанства с пчели има в Северозападен район – 21.2% от стопанствата. Най-малък е броят им в Югозападния район. Североизточен район е с най-голям среден брой на пчелните семейства в едно стопанство - 35 броя.

В Северен централен район се отглеждат 18.4% от пчелните семейства. През 2011 година този район е с най-висок среден добив на пчелен мед в сравнение с останалите райони – 23 кг от едно пчелно семейство.

Таблица 1

Налични пчелни семейства и производство на пчелен мед по райони през 2011 година						
Райони (NUTS 2)	Стопанства с пчелни семейства към 1 ^{-ви} май 2011 г.	Пчелни семейства към 1 ^{-ви} май 2011 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед	Среден брой пчелни семейства	Добит пчелен мед	Среден добив
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(тона)	(кг)
България	21 882	547 676	488 950	25	9 592	20
<i>Северна и Югоизточна България</i>	15 544	442 656	398 098	28	8 468	21
Северозападен район	4 642	99 979	87 298	22	1 750	20
Северен централен район	4 016	122 083	113 300	30	2 543	23
Североизточен район	3 383	119 416	108 618	35	2 292	21
Югоизточен район	3 503	101 178	88 882	29	1 883	21
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	6 338	105 020	90 852	17	1 124	12
Югозападен район	2 586	35 385	29 212	14	311	11
Южен централен район	3 752	69 635	61 640	19	813	13

Източник: МЗХ, отдел “Агростатистика”, анкети “Пчеларството в България”

Резултати и анализи

Таблица 2

Пчелни семейства и производство на мед през 2011 г. по области				
Област	Пчелни семейства към 1 ^{ви} май 2011 г.	Изменение 2011/2010	Добит пчелен мед през 2011 г.	Изменение 2011/2010
	(брой)	(%)	(тона)	(%)
01-Благоевград	13 167	-22.4	111	-17.8
02-Бургас	42 283	1.7	636	-15.3
03-Варна	22 846	4.5	421	1.2
04-В. Търново	26 084	-27.9	484	-18.1
05-Видин	9 575	-25.6	124	-35.8
06-Враца	22 790	2.9	458	13.9
07-Габрово	5 137	-24.6	65	8.3
08-Добрич	50 435	-13.5	1 188	-9.9
09-Кърджали	9 437	-40.0	77	-23.0
10-Кюстендил	6 691	-36.7	69	-19.8
11-Ловеч	17 659	2.9	197	11.9
12-Монтана	14 065	-29.7	272	-18.1
13-Пазарджик	8 216	-41.4	73	-18.0
14-Перник	6 177	-24.7	49	-41.7
15-Плевен	35 890	-7.5	699	6.6
16-Пловдив	21 509	-4.4	272	15.7
17-Разград	22 040	-6.1	460	-9.8
18-Русе	35 780	12.4	815	-4.1
19-Силистра	33 042	8.6	721	14.6
20-Сливен	16 637	13.2	253	-28.9
21-Смолян	5 542	-17.2	45	60.7
22-София-град	1 971	1.3	20	-9.1
23-София област	7 380	-31.6	61	-49.6
24-Стара Загора	18 376	-29.7	360	-15.3
25-Търговище	22 759	11.4	283	-12.4
26-Хасково	24 931	-11.4	345	-16.3
27-Шумен	23 376	1.8	400	-16.5
28-Ямбол	23 881	-25.4	634	-22.4
България	547 676	-10.7	9 592	-9.5

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкети "Пчеларството в България"

Добитото количество пчелен мед през 2011 година е 9 592 тона, което е с 9.5% по-малко от добития пчелен мед през 2010 година. Най-голямо е количеството на добития мед в област Добрич – 1 188 тона, където броят на пчелните семейства е 50 435. Най-голямо е увеличението на пчелните семейства в област Сливен (+13.2%), а най-силно са намалели в област Пазарджик (-41.4%).

Таблица 4

Разпределение на стопанствата според броя на отглежданите в тях пчелни семейства									
Брой пчелни семейства в стопанство	Стопанства			Пчелни семейства			Среден брой пчелни семейства		
	2010г.	2011 г.	Изменение 2011/2010	2010 г.	2011 г.	Изменение 2010/2009	2010 г.	2011 г.	Изменение 2011/2010
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
от 1 до 9	11 794	8 913	-24.4	51 214	38 658	-24.5	4.3	4.3	0.0
от 10 до 49	12 099	9 677	-20.0	246 226	202 827	-17.6	20.4	21.0	2.9
от 50 до 149	3 206	2 892	-9.8	234 334	217 539	-7.2	73.1	75.2	2.9
150 и повече	378	400	5.8	81 488	88 651	8.8	215.6	221.6	2.8
Общо	27 477	21 882	-20.4	613 262	547 675	-10.7	22.3	25	12.1

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкета "Пчеларството в България"

За периода 1^{ви} май 2010 г. – 1^{ви} май 2011 г. са реализирани общо 9 304 тона пчелен мед. Най-голям е дялът на продажбите на преработвателни предприятия (42.5%), като продажната цена се увеличава. Директните продажби на краен потребител намаляват с 19.7% и заемат 25.4% от общо реализирания мед. Количеството мед, предоставено на промишлеността (за козметика или за фармацевтика) се увеличава с 20.5% спрямо предходния период, но относителният му дял остава най-нисък – 2%. Дялът на продажбите на търговците на дребно е намалал с 48.7% и представлява 5.1% от реализирания мед. Количеството за собствена консумация и подхранване на пчелните семейства нараства с 8.8%. Запазва се тенденцията към увеличаване на средната цена на реализирания пчелен мед.

Таблица 3

Реализация на пчелен мед и средни продажни цени					
Вид реализация	За периода 1.05.2009 г. - 1.05.2010 г.	Средна цена	За периода 1.05.2010 г. - 1.05.2011 г.	Средна цена	Изменение 2011/2010
	(тона)	(лв/кг)	(тона)	(лв/кг)	(%)
Директни продажби на краен потребител	2 944	5.72	2 365	5.79	-19.7
Директни продажби на търговците на дребно	917	4.18	470	4.65	-48.7
Продажби на преработвателни предприятия	3 637	3.93	3 958	3.99	8.8
Продажби за промишлеността	156	3.82	188	3.96	20.5
За собствена консумация и подхранване на пчели	2 135	-	2 323	-	8.8
Общо	9 789	///	9 304	///	-4.9

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкети "Пчеларството в България"

Към 1^{ви} май 2011 година броят на стопанствата с пчели е с 20.4% по-малко в сравнение с предходната година. Най-голямо е намалението на стопанствата отглеждащи между 1 и 9 пчелни семейства (-24.4%). Броят на пчелните семейства в тях намалява с 24.5% спрямо 2010 година. Стопанствата с 10 до 49 семейства намаляват (-20.0%), а пчелните семейства в тях намаляват със 17.6%. Средният брой на пчелните семейства в стопанствата се редуцира в повечето категории, като средният за страната намалява с 10.7%.

Броят на третираните срещу вароатоза пчелни семейства през 2011 година намалява с 10.8% в сравнение с 2010 година. Не са третирани срещу вароатоза 4 344 пчелни семейства. Разходите по профилактиката на вароатозата през 2011 година са в размер на 6.12 лв. за едно пчелно семейство, което е повече с 69.5% спрямо 2010 г. (Таблица 5).

Таблица 5

Профилактични мероприятия и подхранване на пчелните семейства през 2010 г. и през 2011 г.						
Мероприятия	2010 г.		2011 г.		Изменение 2011/2010	
	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство
	(брой)	(лв)	(брой)	(лв)	(%)	(%)
Третиране срещу вароатоза	606 949	3.61	541 568	6.12	-10.8	69.5
Зимно подхранване	470 927	9.28	434 611	9.16	-7.7	-1.3
Пролетно подхранване	570 840	8.87	519 686	7.51	-9.0	-15.3
Есенно подхранване	496 179	8.95	478 616	9.60	-3.5	7.26

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкети "Наблюдение на пчеларството в България"

През 2011 година общо 478 стопанства практикуват подвижно пчеларство, което е с 59.0% по-малко от 2010 година. Броят на пчелните семейства, с които стопаните са практикували подвижно пчеларство е

През пролетта на 2011 година са подхранвани 94.9% от всички пчелни семейства.

Броят на пчелните семейства, подхранени през зимата на 2010 - 2011 година е със 7.7% по-малък от подхранените през зимата на 2009 - 2010 година. Най-висока е цената на зимното подхранване – 9.60 лв. за 1 пчелно семейство, а най-ниска при пролетното – 7.51 лв.

33 685, което е с 41.3% по-малко от предходния период. Разходите за транспорт и издаването на ветеринарномедицински свидетелства са се увеличили с 23.3% в сравнение с 2010 година.

Таблица 6

Подвижно пчеларство			
Характеристики	2010 г.	2011 г.	Изменение 2011/2010 (%)
Брой пчелни семейства включени в подвижно пчеларство	57 356	33 685	-41.3%
Брой стопанства, практикували подвижно пчеларство	1 166	478	-59.0%
Стойност на транспортните разходи и ветеринарните свидетелства (лв / пчелно семейство)	13.62	16.65	22.2%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкети "Пчеларството в България"

През 2010 година са унищожени общо 109 567 пчелни семейства. Най-голям е броят на загиналите пчелни семейства в Югозападния район – 22 477. Най-слабо засегнат е Южен централен район – 15 106 броя.

Загиналите от глад пчелни семейства са 12 560 броя. От общо унищожените пчелни семейства, вследствие на отравяния са загинали 13.9%, от болести – 13.4%, от глад – 11.5% и по други причини – 61.2%.

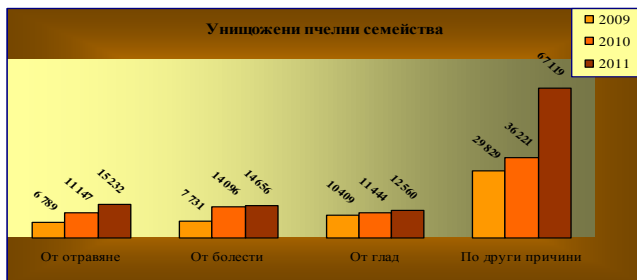
Таблица 7

Унищожени пчелни семейства и загуби нанесени по различни причини през 2011 г. по райони (NUTS2)						
Райони (NUTS2)	Общо унищожени пчелни семейства	в т.ч. от отравяне	в т.ч. от болести	в т.ч. от глад	в т.ч. по други причини	Изменение 2011/2010 (%)
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	
България	109 567	15 232	14 656	12 560	67 119	50.3
Северна и Югоизточна България	71 984	3 596	10 071	10 619	47 698	40.3
Северозападен	17 969	1 166	3 099	3 719	9 985	10.2
Северен централен	15 178	417	2 576	2 463	9 722	42.1
Североизточен	21 847	1 542	3 411	3 459	13 435	137.0
Югоизточен	16 990	471	985	978	14 556	12.4
Югозападна и Южна централна България	37 583	11 636	4 585	1 941	19 421	74.1
Югозападен	22 477	11 416	3 199	958	6 904	120.8
Южен централен	15 106	220	1 386	983	12 517	32.5

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" – анкета "Пчеларството в България през 2011 година"

В сравнение с 2010 година, през 2011 година са унищожени с 50.3% повече пчелни семейства. Броят на унищожените по други причини от болести пчелни семейства се увеличава с 85.3%, от отравяне – с 36.6%. Унищожените от глад са с 9.8% повече.

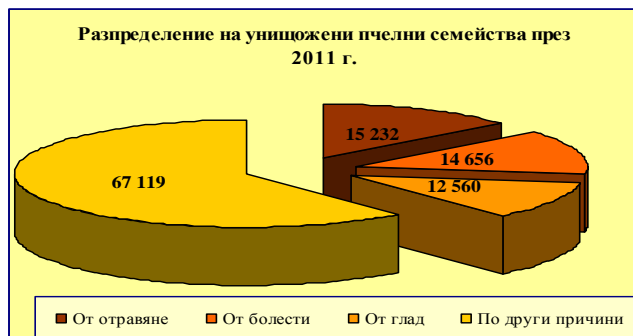
Графика 2

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

При сравнение на данните за тригодишен период се установява, че през 2011 година загубите на пчелни семейства са най-високи.

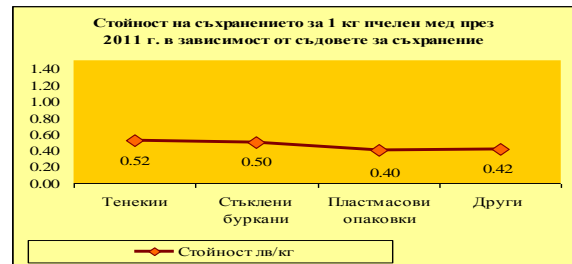
Графика 3

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България през 2011 година"

Пчеларите съхраняват пчелния мед основно в тенекии – 66.3% и в стъклени буркани – 56.7%. Близо 7.5 % използват пластмасови съдове или някакъв друг вид опаковки, различни от изброените по-горе.

Графика 4

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България през 2011 година"

През 2011 година най-ниски са средните цени за съхранение на 1 кг мед (вкл. транспортни и складови разходи) в пластмасови опаковки – около 0.40 лв./кг, съхранението на 1 кг пчелен мед в тенекии струва на пчеларите около 0.52 лв./кг. Разходите за съхранение в стъклени буркани са 0.50 лв./кг, а в опаковки, различни от изброените – 0.42 лв./кг.

Статистическа тайна

За да се гарантира тайната на индивидуалните данни, някои от получените данни не се публикуват или са включени в обобщаваща позиция. Това са случаите, когато:

- има по-малко от 3 стопанства в разглежданата характеристика;
- едно от стопанствата в разглежданата характеристика обхваща повече от 85% от дейността в тази характеристика.

Анкетата

Анкетата е реализирана от анкетьори, наети и обучени от експертите по агростатистика от областните дирекции "Земеделие". Наблюдението се осъществява чрез анкетиране на стопанства, отглеждащи пчелни семейства, на базата на извадка, изготвена от отдел "Агростатистика". Извадката е направена, като е използван списъкът на стопанствата с пчелни семейства от проведеното Преброяване на земеделските стопанства в България през 2010 година. Анкетирани са 2 733 стопанства с пчелни семейства, като са включени и новосъздадените през 2011 година. Организацията и контролът на анкетата се извършва от отдел "Агростатистика" при Министерството на земеделието и храните.

Целта на анкетата е да се определи броят на пчелните семейства към 1^{-ви} май 2011 година, да се събере информация за броя на унищожените пчелни семейства през годината, както и за причините за тяхното унищожаване, за количеството на добития пчелен мед през 2011 година, реализацията на мед за периода 1.05.2010 г. – 1.05.2011 г. и разходите по неговото производство и съхранение.

Въпросникът за анкетата се състои от 2 страници и обхваща следните основни теми: административна информация за стопанството, юридически статут, регистрационен номер, брой пчелни семейства и производство на мед, реализация на пчелния мед, производствени разходи и разходи, свързани със съхранението на пчелен мед.

Използваната методология за провеждане на анкетата и разработването на анкетната карта е съобразена с изискванията на Регламент 797/2004/ЕО на Съвета и Регламент 917/2004/ЕО на Комисията.

Средният добив на пчелен мед е изчислен на базата на броя на пчелни семейства, от които е добиван пчелен мед през наблюдавания период. В изследването са включени само стопанства отговарящи на критерия за "земеделско стопанство" съгласно Закона за преброяване на земеделските стопанства през 2010 година в България.

Разпределение на административните области по райони (NUTS 2) – Северозападен – Видин, Враца, Монтана, Ловеч, Плевен; **Северен централен** – Велико Търново, Габрово, Разград, Русе, Силистра; **Североизточен** – Варна, Добрич, Търговище, Шумен; **Югоизточен** – Бургас, Сливен, Ямбол, Стара Загора; **Югозападен** – Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град, София област; **Южен централен** – Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково.

Публикацията е приключена редакционно на 11 май 2012 г.

Отговорник на публикацията: Диана Атанасова

Редакция: МЗХ, отдел "Агростатистика"

Композиция и печат: МЗХ отдел "Агростатистика"

За контакти: МЗХ, отдел "Агростатистика"

Тел./факс: 02/980 82 94; Тел. 02/985 11 848;

Е-mail: agrostat@mzh.government.bg

Интернет страница на МЗХ: <http://www.mzh.government.bg>